SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1456

av Lars Isacsson (S)

Trygg vattenförsörjning och stärkt va-beredskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över statens roll i att stärka kommunernas beredskap inom vatten och avlopp, särskilt för mindre kommuner, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rent vatten är en grundläggande del av vår trygghet. Vi behöver det hemma, i skolan, i vården och på arbetsplatserna. När vattenförsörjningen slutar fungera påverkas hela samhället.

Svenskt Vattens Investeringsrapport 2026, presenterad den 1 oktober 2026, visar hur stora behoven är. Organisationen bedömer att cirka 590 miljarder kronor behöver investeras i Sveriges vatten- och avloppsinfrastruktur till och med 2040. Det motsvarar omkring 37 miljarder kronor per år, varav cirka 17 miljarder gäller ledningsnäten. Övriga investeringar gäller vattenverk och avloppsreningsverk. Omkring 70 procent av det samlade behovet handlar om att förnya och ersätta befintlig infrastruktur.

Kommunerna har redan ökat investeringarna till drygt 31 miljarder kronor under 2025, enligt Svenskt Vatten. Men behoven är större. Det handlar om förnyelse, miljökrav och klimatanpassning, men också om säkerhet och beredskap.

Hela investeringsbehovet är alltså inte en beredskapskostnad. Samtidigt är fungerande ledningar och anläggningar en grund för att vatten och avlopp ska klara kriser, höjd beredskap och krig. Beredskapsåtgärder behöver planeras tillsammans med den långsiktiga förnyelsen.

Mindre kommuner kan ha stora ledningsnät och flera anläggningar som ska finansieras av relativt få användare. I Dalarna behöver beredskapen fungera i både tätorter och mindre samhällen. Långa avstånd och lokala förutsättningar ska vägas in när stödet utformas.

Regeringen bör bygga vidare på utredningen Ökad va-beredskap, SOU 2024:82, och utveckla ett långsiktigt statligt stöd till kommunernas beredskapsinvesteringar. Reservkraft, reservvatten och skydd av viktiga anläggningar kan vara delar av arbetet. Även samverkan och tillgång till kompetens behöver stärkas.

Kommunerna ska fortsatt ta ansvar för sina vattentjänster. Men vattenförsörjningens betydelse för totalförsvaret kräver också ett gemensamt statligt ansvar.

Tillgången till rent vatten ska vara trygg, oavsett var i Sverige man bor.

Lars Isacsson (S)